

Hodnocení činností na Univerzitě Karlově

Hodnocení kvality VŠ, Telč, 3. 5. 2013

Miroslav Jašurek & Věra Šťastná

Univerzita Karlova

Základní údaje o univerzitě

- Struktura: 17 fakult;
- Studenti: 53 tisíc (16% studenti Ph.D.);
- Zaměstnanci: 8 tisíc
  - z toho akademičtí a vědečtí: 4,5 tisíce (56 %);
- Podíl prostředků na vzdělávací činnost / výzkum, vývoj a inovace / vlastních výnosů je přibližně 1/3 : 1/3 : 1/3;
- UK v ČR vzdělává: 13 % všech studujících, 30 % doktorandů, 18 % cizinců celkově a 56 % studujících v cizím jazyce
- Téměř polovina absolventů Ph.D. pochází z regionů mimo Prahu a Středočeský kraj, asi 15% je ze zahraničí
- Mnohooborovost (PRVOUK)
- Interdisciplinarita
- Podílí se zhruba na 30% vědecké produkce a přibližuje se AV ČR (WoS)

Východiska a principy vnitřního hodnocení I.

- Kvalita je vícerozměrná, nepoužíváme jeden „metr“
- Velké rozdíly mezi fakultami
  - zaměření, poslání, „vnitřní kultura“
  - počet studentů, akademických a vědeckých pracovníků, struktura financování
  - skladba studijních oborů a typů studia, odlišná skladba studentské populace apod.
- Cílem UK je vytvořit systém hodnocení činností, který povede k pěstování kvality
- Nejde o vytváření řebříčků, ligových tabulek, benchmarking apod.
- Nejde o hodnocení odborných výsledků

Východiska a principy vnitřního hodnocení II.

- Hodnocení ke zlepšení
- Zapojení všech relevantních aktérů do všech fází hodnotícího procesu, zpětnovazební mechanismy:
  - příprava fakultních studií ve spolupráci s fakultami
  - příprava souhrnné celouniverzitní hodnotící zprávy
  - projednání hodnotící zprávy v kolegiu rektora, s děkany fakult
  - projednání hodnotící zprávy v Akademickém senátu UK
- Hodnocení realizace cílů, které se univerzita sama stanovila ve svých strategických dokumentech
- Hodnocení vychází ze situace na fakultách
- Nelze využít jen kvantitativní data

Součásti hodnocení kvality na UK

- Akreditace
  - Příprava dokumentů probíhá na fakultách
  - Metodická pomoc studijního odboru RUK, oddělení pro akreditace
  - **Neprobíhá rozhodnutí, pouze příprava pro vnější hodnocení zakončené akreditací – procesy, které probíhají, tvoří důležitou součást vnitřního hodnocení na UK**
- Vnitřní hodnocení - hodnocení pro zlepšení činností
  - Studentské hodnocení kvality
  - Vlastní hodnotící zprávy v dané oblasti
  - Analytické studie připravované na specifické téma (např. *Zaměstnatelnost a uplatnění absolventů Univerzity Karlovy, 2013*)
- Mezinárodní srovnání
  - Využívány mezinárodní rankingy

Kde jsou strategické cíle ?

- Dlouhodobý záměr UK – shrnuje strategické cíle univerzity jako celku
  - připravován v několika kolech ve spolupráci s fakultami, zejména s děkany
  - připomínkován a schvalován v AS UK
- Dlouhodobé záměry fakult – rozpracovávají univerzitní cíle v návaznosti na rozmanitost a konkrétní zaměření fakult
  - každá fakulta má svůj DZ a každoročně zpracovává jeho aktualizace
  - některé fakulty zpracovávají v delších časových intervalech bilanční zprávu (PedF)
  - některé fakulty každoročně zpracovávají hodnocení plnění cílů ADZ (MFF, FF)
- Velká diverzita vyžaduje adekvátní metodický přístup

Jaká využíváme data?

- Kvantitativní údaje zpracovává Oddělení analytických činností Rektorátu UK a poskytuje je fakultám
  - Informační systém UK
  - Výroční zprávy o činnosti a hospodaření UK
  - Informace z databází (RIV, WoS, Scopus)
  - Data sbíraná ČSÚ apod.
- Využíváme kvalitativní i kvantitativní data, je potřeba vše zasazovat do kontextu
- Hodnocení pracuje spíše s trendy, než s absolutními čísly
- Dialog s fakultami („polostrukturovaný rozhovor“)

Třetí role I

- Prvá ze studií zaměřených na oblasti činností UK (třetí role, internacionalizace, výzkum a vzdělávání), zpracována v roce 2011
- Třetí role nebyla součástí Vlastní hodnotící zprávy Univerzity Karlovy za období 2004 – 2008
- Třetí role: Aktivity, které směřují vně UK a které nejsou na UK běžně řazeny do tradičních oblastí: vzdělávací a vědecké a výzkumné.
  - **celoživotní vzdělávání;**
  - **komericializace výzkumu a vývoje;**
  - **informační a poradenské služby;**
  - **zapojování do veřejného života**
- jak v DZ UK 2004–2010, tak v DZ součástí, téma třetí role nebylo pojato jako samostatná kapitola;
- Hodnocení oblasti založeno na podkladech Centra pro přenos poznatků a technologií (CPPT) a Informačního a poradenského centra (IPC); využity VZČ fakult i UK.
- Zpráva v konečném výsledku pojednává především o univerzitní úrovni, neboť z dostupných zdrojů bylo možné získat pouze některé, v některých případech nesourodé informace týkající se fakultní úrovně.
- Doporučení: Promítnout „třetí roli“ v konkrétní podobě do strategických dokumentů, zkvalitnit sběr údajů

Třetí role II

- Pro zpracování zprávy byly použity zejména následující zdroje dat:

Vstupní

- dlouhodobé záměry a jejich aktualizace, jak UK, tak i jejích fakult;
- vnitřní předpisy UK, resp. jejích součástí;

Výstupní

- výroční zprávy UK i fakult;
- přijaté vnitřní předpisy;
- doporučené metodické postupy
- směrnice rektora
- realizované projekty;
- internetové stránky UK a fakult;
- rozhovory;
- externí datové zdroje, zejména RIV, ČSÚ, ÚIV.

Internacionalizace

- Posun oproti „Třetí roli“, zpracována v roce 2012
- Více zaměřena na fakultní úroveň
- Internacionalizace chápána v širokém smyslu – prostupuje většinou činností vysoké školy:
  - Věda, výzkum a další tvůrčí činnosti
  - Doktorské studium
  - Studium (včetně uznávání)
  - Internacionalizace akademické obce (zde zahrnuty mobility)
  - Další aktivity (členství v organizacích, konference,...)
- *Fakulty* se ztotožnily s celouniverzitními prioritami (zejména týkajícími se vědecko-výzkumné spolupráce, výjezdů studentů magisterských a doktorských studijních programů, mobility akademických pracovníků a podpory zahraničních přednášejících a hostujících profesorů)
- Zajímavé projednávání v AS

Věda

- Zpracovávána paralelně s oblastí Vzdělávání (2012 – 2013)
- Zapojení fakult od samého počátku
- Vědu nelze hodnotit oproti předem stanoveným konkrétním cílům, DZ takovou pasáž neobsahují v dostatečně konkrétní míře; vědní politika vzniká jinak
- **Velká rozrůzněnost** fakult (zaměření, poslání atd.)
- **Nelze využít jenom kvantitativní údaje**, vznikl podkladový materiál – rámcová osnova zaměřená zejména na kvalitativní údaje
- **Pouze od fakult lze zjistit klíčové údaje** – např.:
  - postavení vědy v rámci dalších činností fakulty
  - které oblasti pokládá za klíčové, za prospěšné, za úspěšné
  - orientace, nastavení
  - strategičtí partneři atd.
- **Nejde o duplicitu těch údajů, které jsou k dispozici** (RIV, WoS, Scopus, ČSÚ, ...), každé fakultě poskytnuta data dostupná a shromážděná na celouniverzitní úrovni

Věda: Datové zdroje

- **Vnitřní:**
  - **strategické dokumenty:** různé přístupy ke zpracování, různá míra konkrétnosti, zvnějšku lze pouze obtížně určit význam priorit
  - **výroční zprávy o činnosti a hospodaření, internetové stránky:** mají jiný účel, nesrovnatelnost mezi fakultami a v čase, opakování textových částí, některé oblasti jsou popsány stručně a obecně
  - **informační systém**
- **Vnější**
  - **IS VaVal**
    - široká paleta programů
    - bez rozlišení prostředků pro fakulty (v případě více účastníků)
    - **Hodnocení výzkumných organizací (RIV)**
    - preference určitých typů výstupů, oborová necitlivost, nastavení bodového hodnocení, nelze pracovat s časovou řadou
  - **Mezinárodní bibliografické databáze**
    - preference určitých typů výstupů, jde pouze o jednu složku vědecké činnosti

Studentské hodnocení výuky

- Studentské hodnocení výuky je nedílnou součástí systému hodnocení činností na UK
- Dvě úrovně hodnocení
  - fakultní
  - celouniverzitní (do roku 2013)
- Hodnocení na fakultách probíhá odlišnou formou (elektronicky, papírově), v současné době neexistuje jednotný dotazník
- V současné době se pracuje na přípravě hodnocení doktorského studia (studenty, nikoliv absolventy)
- Zatím neprobíhá hodnocení podpůrných služeb
- Slabá stránka: zpětnovazební mechanismy

Analyticko-hodnotící studie

- Doplnění: UK nechává zpracovat studie na důležitá témata; obvykle požaduje srovnání v národním/evropském kontextu
- ILA: Srovnání inovační struktury UK v Praze s evropským benchmarkem a s inovační strukturou MU v Brně (2011)
- SVP UK: studie přinášející nové informace a hlubší vhled a pochopení do problematiky přechodu z vysoké školy na pracovní trh a uplatnění absolventů UK nejenom jako celku, ale i pro jednotlivé fakulty (2012)
  - Nejdůležitějším indikátorem není míra nezaměstnanosti
  - Seminář: diskuse s fakultami (co mohou a chtějí využít)
  - Srovnání zejména v českém kontextu
- Důležité je upozornit fakulty, zprostředkovat výměnu zkušeností

Rankingy

- Pro výzkumné univerzity jistý úhel pohledu v mezinárodním srovnání;
- Celé instituce, jednotlivé oblasti či obory;
- Nevypovídají o hodnocení často založeno zejména na PR (QS)
- UK poskytuje data do THE, ARWU, QS, U-Multirank (pilotní projekt I i II) – přínos: zkvalitňování sběru dat, inspirace pro sběr některých údajů
- Mezinárodní oborové žebříčky se objevily nejprve v těch oborech, které jsou mezinárodně integrované – například ekonomická studia (business studies), a až později se začínají objevovat i v oborech dalších (CHE – Excellence ranking, QS – humanitní a společenskovední obory)
- Přínos: rankingy jsou schopny vyvolat diskusi a vyprovokovat otázky (již podstatně méně na ně poskytují odpovědi).

Shrnutí

- Hodnocení má sloužit **ke zlepšení, jedná se o dynamický proces**
- **Nemá smysl provádět hodnocení, z jehož výsledků nemůže univerzita těžit pro další rozvoj hodnocených oblastí**
- Takové hodnocení vyžaduje zaangažovanost širokého spektra lidí – důležité zapojení fakult
- Důležitý je diferencovaný přístup a orientace na proces (téma si volí svoji metodu, ne naopak) – hodnocení musí uchopit rozmanitost jednotlivých fakult
- **Součástí hodnocení jsou i kritická stanoviska a doporučení k překonání problémů**, k limitování některých činností či k rozvíjení silných stránek
- Orientace na „nesplněné úkoly“, případně na přehodnocení cílů, které se ukázaly jako nerealistické

Děkujeme za pozornost a těšíme se na
Vaše otázky.

vera.stastna@ruk.cuni.cz
miroslav.jasurek@ruk.cuni.cz